

Metodika postupu polície v prípadoch domáceho násilia

Úvod

Policačný zbor (ďalej len „polícia“) sa v rámci svojej činnosti stretáva s rôznymi formami domáceho násilia. Často ide o latentnú kriminalitu, o ktorej sa ani nedozvie, pretože ju obeť alebo iné osoby (napr. príbuzný, priateľ, spolupracovník a pod.) z rôznych dôvodov neoznámia.

Polícia svojou vlastnou činnosťou nedokáže zabrániť páchaniu tejto trestnej činnosti bez spolupráce s obeťami, blízkym okolím obetí, sociálnymi pracovníkmi, pracovníkmi školstva, zdravotníckymi pracovníkmi a s inými inštitúciami a jednotlivcami.

Metodika má za cieľ pomôcť policajtom pri identifikácii a riešení prípadov domáceho násilia.

Riešenie prípadov domáceho násilia ako sociálno-patologického javu, nie je len v kompetencii polície. Tak pri prevencii a predchádzaní, ako aj vo fáze riešenia deliktu, spojeného s domácim násilím je nevyhnutá spolupráca polície s inými orgánmi verejnej správy a organizáciami tretieho sektora.

Pojem domáce násilie

Právny poriadok Slovenskej republiky nepozná definíciu domáceho násilia. Podľa čl. 3 písm. b) Dohovoru Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácomu násiliu a o boji proti nemu (Istanbul, 2011) pojmom „domáce násilie“ sa rozumejú všetky činy telesného, sexuálneho, duševného a ekonomického násilia, ktoré sa vyskytujú v rámci rodiny alebo domácej jednotky alebo medzi bývalými alebo súčasnými manželmi alebo partnermi, či už páchatel má alebo v minulosti mal s obeťou spoločný pobyt.

Domáce násilie je protiprávne konanie, ktoré z hľadiska závažnosti môže naplňať skutkovú podstatu priestupku alebo trestného činu.

Domáce násilie má rôzne formy a najčastejšie sa vyskytuje vo forme fyzického, psychického, sexuálneho, ekonomického, alebo sociálneho násilia.

Fyzické násilie sa prejavuje najmä bitím, kopaním, údermi, škrtením, spôsobovaním rán a popálenín, ohrozovaním zbraňou, odopieraním spánku a jedla, vystavovaním vplyvu látok spôsobilých poškodiť zdravie. Následkom takéhoto konania je fyzické utrpenie obeť, ktoré sa prejavuje ako ujma na zdraví. Takéto konanie môže byť kvalifikované napr. ako trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby, prípadne niektorý z trestných činov proti životu, alebo trestný čin ublíženia na zdraví.

Sexuálne násilie sa vyznačuje donútením iného násilím, alebo hrozbou násilia k súloži, donútením iného k sexuálnym praktikám, ktoré odmieta, sexuálnym zneužívaním detí. V týchto prípadoch možno konanie páchatel'a kvalifikovať napr. ako trestný čin znásilnenia, sexuálneho násilia, sexuálneho zneužívania alebo súlože medzi príbuznými.

Psychické násilie sa vyznačuje zastrašovaním, urážaním, vyhrážaním sa, obviňovaním, ponižovaním, pohrdavým zaobchádzaním, neustálym sledovaním, vyvolávaním stresu alebo strachu. Následkom takehoto konania je psychické utrpenie obete. V týchto prípadoch možno konanie páchatel'a kvalifikovať napr. ako trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby, prípadne násilia proti skupine obyvateľov, vydierania, nebezpečného vyhrážania, nebezpečného prenasledovania alebo nátlaku.

Ekonomické násilie sa prejavuje neodôvodneným obmedzovaním v prístupe k majetku, neposkytovaním financií na vedenie domácnosti, zakazovaním chodiť do práce, odnímaním dôchodku, nútením k prepísaniu bytu alebo domu na potomkov, nútením k žobrote atď. Takéto konanie môže byť kvalifikované napr. ako trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby, vydierania alebo nátlaku.

Sociálne násilie sa prejavuje zákazom alebo faktickým zamedzením kontaktov obete s priateľmi a rodinou s cieľom túto sociálne izolovať, jednostranným uplatňovaním privilégií páchatel'a rozhodovať vo všetkých oblastiach spoločného života, využívaním detí alebo iných osôb ako prostriedku nátlaku na obeť, znemožňovaním obete v sociálnom prostredí. Takéto konanie môže byť kvalifikované napr. ako trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby, obmedzovania osobnej slobody, obmedzovania slobody pobytu alebo vydierania.

O domácom násilí možno hovoriť iba v tých prípadoch, v ktorých je vzťah medzi násilníkom a obeťou kvalifikovaný ako vzťah medzi blízkymi osobami (§ 127 ods. 4 a 5 Trestného zákona).

Domáce násilie nezávisí na veku, vzdelaní, spoločenskom postavení a ekonomickej situácii násilníka a obete.

Vyskytujú sa však aj prípady, kedy obeť s odstupom času oznamuje protiprávne konanie, ktoré má znaky domáceho násilia. V takýchto prípadoch je veľmi dôležité starostlivo vyhodnotiť všetky dostupné informácie, rozhodnúť o ďalšom postupe, odhadnúť budúce nebezpečenstvo, pričom je dôležité konať náležite rýchlo a vykonávať potrebné úkony bez zbytočného odkladu.

Na druhej strane nie je vylúčené, že k oznámeniu domáceho násilia vedú oznamovateľ'a zištné dôvody, akými sú krivé obvinenie z pomsty, zverenie detí do výchovy, zrušenie užívacieho práva k bytu alebo domu manžela, partnera alebo príbuzného, s ktorým žije v spoločnej domácnosti, ako argument a dôvod v konaní o rozvode a pod., pričom neváha zapojiť do svojich sporov aj médiá, získať na svoju stranu verejnú mienku a tak nepriamo vyvíja tlak na orgány činné v trestnom konaní. Vyskytli sa aj prípady, kedy sa pod mediálnym tlakom podozrivá osoba rozhodla siahnuť si na život.

Bezprostredne po oznámení alebo v prvých štádiách vyšetrovania policajti veľmi ťažko dokáže rozpoznať či ide o účelové oznámenie. Aj v prípade subjektívnych pochybností je však povinný vykonať všetky úkony bez zbytočného odkladu a včas. **Je neprípustné oznamovateľ'a od jeho zámeru odhovárať alebo zľahčovať konanie osoby označenej ako páchatel', príp. akýmkoľvek iným spôsobom znevažovať osobu oznamovateľ'a. Policajti musí vo veci postupovať vždy nestranne a nezaujato. Preto je potrebné, aby policajti vedeli vnímať a posudzovať oznamované skutočnosti, správne ich vyhodnotiť a efektívne zakročiť.**

Rozpoznať obeť domáceho násilia môže byť veľmi zložité. Obeť si uvedomuje, že spolužitie s násilníkom nie je bezpečné, ale nevie sama v dôsledku dlhodobého násilia túto situáciu reálne vyhodnotiť a nájsť z nej východisko. Dobrá informovanosť a znalosť problematiky domáceho násilia uľahčuje prácu policajtom a je prospešná aj pre obeť domáceho násilia.

Domáce násilie sa odohráva v súkromí, spravidla bez svedkov, neobmedzuje sa len na jednu epizódu, ale práve naopak, stále častejším opakovaním pribúda jeho intenzita a vtedy hovoríme o tzv. cykle násilia.

Cyklus násilia

Pre domáce násilie je typické striedanie štyroch fáz, ktoré sa cyklicky opakujú. Takýto cyklus môže zo začiatku trvať viac než rok. S postupom času sa môže skrátiť tak, že sa opakuje každý týždeň alebo deň. Napokon fáza medových týždňov úplne vypadne a zostane len cyklus napätia, výbuchu a popretia. Je dôležité určiť, ako dlho jednotlivé fázy trvajú a ktoré sú prítomné. Ak trvajú len krátko a prípadne nie je prítomná fáza medových týždňov, vypovedá to o tom, že násilie a ohrozenie má stúpajúcu tendenciu.

Fáza budovania napätia - môže trvať niekoľko minút až niekoľko mesiacov. Násilník navodzuje drobnými incidentami verbálneho, emocionálneho či fyzického charakteru atmosféru strachu. Časom stúpa ich intenzita a frekvencia. Násilník vyhľadáva zámienky na agresiu, prejavuje sa čoraz viac agresívne, žiarlivo. Obeť sa v tomto štádiu doslovne „snaží byť neviditeľná“, neurobíť chybu, vychádzať vo všetkom v ústrety a zároveň sa pripraviť na fázu výbuchu.

Fáza výbuchu - napätie, ktoré sa navršilo počas prvého štádia nie je viac udržateľné a nasleduje útok. Spúšťačom je vždy vnútorné rozpoloženie násilníka, i keď sa navonok môže zdať, že príčinou bolo konanie, či správanie sa obeť. Výbuch je deštruktívny, ide o samotný akt násilia, ktorý môže mať rôznu intenzitu a trvanie. Môže byť mierny alebo silný, môže trvať niekoľko minút alebo dní. Rozhodnutie opustiť násilníka môže kedykoľvek spôsobiť výbuch násilia, ktoré môže byť veľmi intenzívne.

Fáza popretia - násilník aj obeť majú tendenciu podceňovať alebo zľahčovať násilie, ktoré sa udialo. Násilník popiera, že má nejaký problém. Obeť buď predstierajú, že sa vôbec nič nestalo alebo minimalizujú dôsledky a tvrdia, že sa to už určite nikdy nestane - sú to obranné mechanizmy ľudskej psychiky na vyrovnanie sa s traumatickými zážitkami..

Fáza medových týždňov - v tejto fáze je prítomné najmenšie napätie a hrozí najmenšie ohrozenie. Často ju charakterizuje milujúce správanie - násilník sa správa kajúčne, ospravedlňuje sa, sľubuje, pomáha v domácnosti a pod. Je to strategický krok násilníka, ktorým potláča potenciálne snahy zo vzťahu odísť, prípadne znižuje podporu okolia tomuto kroku. Obeť sa v tejto fáze môže vrátiť k násilníkovi, vezme späť návrh na rozvod manželstva, trestné oznámenie a snaží sa veci urovnať. V tejto fáze je pre ňu bez podpory veľmi ťažké rozhodnúť sa pre ukončenie vzťahu.

Napriek tomu, že obeť prechádzajú cyklom násilia nemusia si uvedomovať striedanie jeho fáz a rozpoznať, že násilie naberať na intenzite.

Postup polície v prípadoch domáceho násilia

I. Prijatie oznámenia

Prijatie trestného oznámenia sa môže uskutočniť:

- a) telefonicky na operačné stredisko alebo útvar polície (ďalej len „útvar“),
- b) osobne alebo písomne na útvare

V prípade prijatia telefonického oznámenia na operačnom stredisku sa policajt operačného strediska riadi odporúčaným scenárom, v rámci ktorého zisťuje najmä nasledovné skutočnosti:

- *kto volá (obet', násilník alebo iná osoba),*
- *miesto odkiaľ volá,*
- *kto je obeť, jej meno,*
- *či je obeť v bezpečí a kde sa počas telefonátu nachádza,*
- *kto je násilníkom, jeho meno,*
- *kde sa nachádza násilník, či je stále prítomný na mieste činu,*
- *aký je vzťah násilníka k volajúcej osobe a k obeti,*
- *či násilník vie, že bola volaná polícia,*
- *či je niekto zranený a či je potrebná lekárska pomoc,*
- *či sa násilník vyhrážal ďalšími útokmi,*
- *či vlastní násilník zbraň a akú, či je momentálne ozbrojený,*
- *či sa v byte alebo v dome nachádzajú deti alebo seniori,*
- *aké ďalšie osoby sa nachádzajú na mieste,*
- *či je násilník pod vplyvom alkoholu alebo drog,*
- *či ide o prvé alebo opakované oznámenie,*
- *či ide o prvý alebo opakovaný útok,*
- *pocas rozhovoru dohodnúť bezpečnú stratégiu v prípade príchodu násilníka (použitie dohodnutého hesla),*
- *čo by mohlo ohroziť bezpečnosť policajtov.*

Operačné stredisko je povinné vyslať policajnú hliadku na preverenie každého oznámenia o domácom násilí, a to aj opakovaného oznámenia. Vedúci zmeny operačného strediska každé aj opakované oznámenie vždy poznačí do aplikácie „Domáce nezhody“ v rámci ESIS PZ.

Na základe informácií získaných pri prijatí oznámenia vedúci zmeny operačného strediska vykoná tiež

- a) lustráciu v informačnom systéme Denník vyšetrovacích spisov (IS DVS), a to tak vo vzťahu k násilníkovi, ako aj obeti,
- b) lustráciu v aplikácii „Domáce nezhody“ ESIS PZ.

Informácie získané z prijatého oznámenia a vykonaných lustrácií oznámi policajnej hliadke, ktorú vysiela na preverenie oznámenia.

V prípade prijatia telefonického oznámenia na stálej službe základného útvaru policajt stálej služby postupuje analogicky ako policajt operačného strediska. Pri prijatí oznámenia sa riadi odporúčaným scenárom. Je povinný vyslať policajnú hliadku na preverenie každého oznámenia o domácom násilí, a to aj opakovaného oznámenia; požiada operačné stredisko o vykonanie lustrácie v aplikácii „Domáce nezhody“ ESIS PZ a IS DVS.

V prípade, že sa oznamovateľ osobne dostaví na útvar, ktorým je zvyčajne obvodné oddelenie Policajného zboru v mieste jeho bydliska alebo pracoviska, **policajt, ktorý prijme oznámenie požiada operačné stredisko o vykonanie lustrácie v aplikácii „Domáce nezhody“ ESIS PZ a IS DVS a bezodkladne zabezpečí jeho preverenie.**

V prípade doručenia alebo postúpenia písomného trestného oznámenia policajt postupuje v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku.

Postup pri oznámení prípadu domáceho násilia s časovým odstupom

V prípade, ak obeť oznámi prípad domáceho násilia s časovým odstupom, policajt postupuje primerane ako pri preverení oznámenia na mieste. **Policajt nesmie obeti vyčítať, že oznámenie podáva s časovým odstupom.** Obeť tak môže konať z rôznych dôvodov, ktoré v aktuálnom čase spôsobili, že nemohla alebo nechcela oznámiť prípad domáceho násilia.

II. Preverovanie oznámenia na mieste

Pred služobným zákrokom je potrebné vyhodnotiť situáciu na základe všetkých dostupných informácií. Zvoliť vhodnú taktiku služobného zákroku (využívajúc metodiku vykonávania služobných zákrokov príslušníkmi Policajného zboru v policajnej praxi), komunikácie, spôsob nadviazania kontaktu so stranami konfliktu, upokojenia emócií, kto bude hovoriť s obeťou a kto s násilníkom.

Môže sa stať, že ešte počas cesty na miesto domáceho násilia obeť svoju žiadosť o pomoc polície odvolá, obvykle sa tak stáva pri pokračujúcom domácom násilí a obeť je k tomu donútená zo strany násilníka. **Aj napriek uvedenej skutočnosti je policajná hliadka povinná oznámenie preveriť.**

Policajt vstupuje do konfliktu ako tretia strana a je potrebné zabezpečiť spoluprácu s oboma stranami konfliktu.

Služobný zárok možno rozčleniť na tieto etapy:

1. príchod na miesto,
2. nadviazanie kontaktu s prítomnými osobami,
3. zhromažďovanie informácií.

1. príchod na miesto

Ak policajti prichádzajú na miesto na služobnom motorovom vozidle, spravidla bez zapnutého VRZ z dôvodu, aby násilníka na svoj príchod neupozornili. V čase príchodu na miesto už musia mať základné informácie o situácii na mieste, o násilníkovi a obeť.

Taktiku neupozorniť na seba je potrebné dôsledne dodržať aj pri vstupe do bytového domu. Je vhodné zazvoniť susedom alebo o otvorenie dverí požiadať vysielaczkou operačného dôstojníka, ktorý zabezpečuje spojenie s členmi domácnosti cez mobilný telefón.

Ak je oznamovateľom iná osoba ako obeť, napr. sused, treba nadviazať prvý kontakt s touto osobou z dôvodu doplnenia prvotných informácií, ktoré im boli poskytnuté, aby si vytvorili predstavu o tom, čo sa na mieste, kde má dôjsť k služobnému zákroku stalo, čo sa tam aktuálne deje.

V prvom rade je potrebné vykonať opatrenia k zastaveniu násilia a zabráneniu jeho opakovania, v prípade potreby použiť donucovacie prostriedky.

2. nadviazanie kontaktu s prítomnými osobami

Pred služobným zákrokom na mieste môže nastať situácia:

- a) dvere zostanú zatvorené,
- b) dvere sa otvoria.

a) dvere zostanú zatvorené

V tomto prípade prichádza do úvahy využitie oprávnenia policajta podľa § 29 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o PZ“), podľa ktorého má policajt oprávnenie otvoriť byt, vstúpiť doň a vykonať opatrenia na odvrátenie hroziaceho nebezpečenstva vtedy, ak je dôvodná obava, že je ohrozený život alebo vážne ohrozené zdravie osoby, alebo ak hrozí závažná škoda na majetku a vec neznesie odklad, alebo ak sa v byte alebo v inom uzavretom priestore zdržuje páchateľ úmyselného trestného činu a nerešpektuje výzvy polície na jeho opustenie.

Na vykonanie tohto oprávnenia policajt zabezpečí prítomnosť nezúčastnenej osoby. Nemusí tak urobiť, ak by mohlo dôjsť k ohrozeniu jej života alebo zdravia, alebo ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania. Po otvorení bytu je potrebné okamžite vyrozumieť nájomcu bytu alebo vlastníka užívajúceho byt a zabezpečiť uzatvorenie bytu, ak to nemôže vykonať nájomca bytu, vlastník užívajúci byt alebo iná oprávnená osoba. Otvorením sa nesmie sledovať iný účel než je uvedený v ustanovení § 29 ods. 1 a ods. 2 zákona o PZ. O otvorení bytu a vykonaných opatreniach (zabezpečenie uzatvorenia bytu) napíše policajt úradný záznam.

b) dvere sa otvoria

Keď sa dvere otvoria, spravidla dôjde ku komunikácii s niektorou z prítomných osôb. Ak to okolnosti služobného zákroku dovoľujú, policajt sa predstaví a preukáže príslušnosť k polícii a overí aj totožnosť osoby, s ktorou komunikuje. Stručne vysvetlí dôvod svojej prítomnosti v byte napr., že bola nahlásená informácia o výtržnosti a že polícia je povinná túto informáciu preveriť.

Môžu nastať situácie:

- **násilník nechce policajta vpustiť do bytu,**
- **násilník policajta do bytu vpustí.**

Ak **policajta násilník nechce vpustiť dnu** (policajt môže zabrániť pribúchnutiu dverí tak, že dá nohu medzi dvere), je nevyhnutné od neho žiadať, aby zavolať obeť, aby sa osobne presvedčil, či je v poriadku.

Ak **policajta násilník vpustí dnu**, je potrebné prítomných upokojiť a pokúsiť sa vytvoriť dôveru a porozumenie medzi policajtom a prítomnými. Policajt odôvodní svoju prítomnosť tým, že reaguje na oznámenie a chce si len vypočúť verziu udalosti od všetkých prítomných.

Ak je zjavné, že pred príchodom policajta došlo k incidentu, ale obeť nechce alebo nemôže túto skutočnosť potvrdiť a násilník policajta presviedča, že sa nič nedeje, je potrebné zvážiť, či nie sú *splnené podmienky na zaistenie osoby* podľa § 19 ods. 1 písm. a) alebo písm. b) zákona o PZ.

Policajt je povinný osobu zaistenú podľa § 19 zákona o PZ odovzdať orgánom činným v trestnom konaní alebo inému príslušnému orgánu, ak po vykonaní úkonov zistí, že sú dôvody na jej odovzdanie. Ak ju policajt neodovzdá, musí ju ihneď prepustiť. Zaistenie osoby nesmie trvať viac ako 24 hodín od obmedzenia osobnej slobody. O odovzdaní osoby policajt bezodkladne spíše úradný záznam.

Ak nie je dôvod na postup podľa § 19 zákona o PZ, je potrebné násilníka dôrazne upozorniť, že prípadné pokračovanie v konaní môže byť posúdené ako priestupok alebo trestný čin a môžu byť voči nemu použité príslušné zákonné oprávnenia vrátane oprávnenia vykázat osobu zo spoločného obydľia podľa § 27a zákona o PZ.

Postup policajta pri vykázaní osoby zo spoločného obydľia upravuje „Usmernenie postupu príslušníka Policajného zboru pri vykázaní zo spoločného obydľia“ (rozkaz prezidenta Policajného zboru č. 37/2016 ktorým sa upravuje postup príslušníkov Policajného zboru pri vykázaní osoby zo spoločného obydľia v znení rozkazu prezidenta Policajného zboru č. 44/2017).

3. zhromažďovanie informácií

Pri príchode na miesto policajt vždy zisťuje, či nie sú v dome okrem obete a násilníka aj deti, a to aj v prípade, keď deti nie sú hlavným terčom útoku násilníka a presvedčí sa osobne, či nemajú zranenia a nie sú v nebezpečenstve.

Policajt informuje obeť o možnosti lekárskeho vyšetrenia. **Ak obeť vykazuje znaky fyzického násillia alebo jej správanie vykazuje známky rozrušenia, stresu, strachu a pod. zabezpečí jej lekárske ošetrovanie privolaním záchrannej zdravotnej služby.**

Z taktického hľadiska je potrebné, aby prítomné osoby svoje vyjadrenia poskytli policajtovi oddelene. Ich oddelenie je dôležité tak z bezpečnostných dôvodov (zabráni sa pokračovaniu vzájomného verbálneho príp. fyzického napádania), ako aj z dôvodu zabezpečenia objektivity vyjadrenia.

Treba mať na zreteli, že vystupovanie policajta musí byť nestranné.

Pri rozhovore s obetou je potrebné tejto poskytnúť dostatok času na upokojenie, prispôbiť tempo i spôsob vedenia rozhovoru jej psychickému rozpoloženiu, ponúknuť

pohár vody, otázky klásť zrozumiteľne a stručne. **Rozhovor nie je výsluchom a má slúžiť na to, aby policajt odhadol riziko ohrozenia obete, pričom postupuje podľa dotazníka na odhad rizika ohrozenia** (príkaz prezidenta Policajného zboru č. PPZ-OPP1-1080-020/2016 zo dňa 19.12.2016). **Policajt zásadne nekonfrontuje obeť s tvrdeniami násilníka. Dotazník na odhad rizika ohrozenia obete v žiadnom prípade neslúži ako podklad na právnu kvalifikáciu skutku. Dotazník nie je súčasťou vyšetrovacieho spisu a slúži len ako pomôcka pre policajtov prvého kontaktu. Dotazník vždy vyplňa policajt. Je neprípustné aby policajt dal dotazník vyplniť obeť.**

Rozhovor s obeťou nie je vhodné vykonávať na verejne prístupnom mieste.

Policajt pri rozhovore umožní obeť opísať situáciu jej vlastnými slovami a tempom, nevyvoláva v obeť dojem, že spochybňuje jej vyjadrenia, pretože si bude myslieť, že násilie, ktorým trpí, považuje za jej vlastnú chybu. Nemal by ju súdiť, a to ani vtedy, ak jej konaniu alebo rozhodnutiam z ľudského hľadiska nerozumie. **K základným pravidlám rozhovoru patrí obeť nijako neobviňovať, neposudzovať a nespochybňovať jej slová a skutky, zľahčovať či zosmiešňovať jej skúsenosti.**

Policajt tiež zisťuje, či chce obeť zostať v byte alebo chce kontaktovať dôveryhodnú osobu medzi príbuznými alebo známymi. Ak chce obeť byť opustená, je vhodné podporiť ju v tom a počkať, kým si zoberie najdôležitejšie veci.

Pri rozhovore s násilníkom musí policajt myslieť na to, že násilník sa bude snažiť incident zľahčovať alebo popierať, násilníkovi treba dať najavo, že jeho správanie je neprípustné a môže mať právne následky. **Zásadne nekonfrontuje násilníka s tvrdeniami obete.**

V prípade ak je ohrozené dieťa, policajt prostredníctvom operačného strediska vyrozumie príslušný orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Ak sú na mieste prítomné ďalšie osoby, policajt zisťuje ich totožnosť a okolnosť, či boli pri incidente prítomní. O zákroku policajt vyhotoví záznam, ku ktorému priloží spracovaný dotazník na odhad rizika ohrozenia.

III. Objasňovanie priestupku

V prípadoch domáceho násillia možno konanie násilníka posúdiť ako **priestupok** podľa § 49 ods. 1 písm. e) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o priestupkoch“). V konaní o priestupkoch policajt postupuje podľa zákona o priestupkoch a interných predpisov. Počas objasňovania priestupku podľa § 49 ods. 1 písm. e) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch je potrebné sa pri vykonávaní jednotlivých výsluchov zamerať najmä na skutočnosti a okolnosti uvedené v bode IV tejto metodiky. Taktiež je potrebné vykonať lustráciu v elektronickej aplikácii CESDaP na zistenie priestupkovej minulosti násilníka. Pri ukončovaní objasňovania priestupku je potrebné zaslať na príslušnú okresnú prokuratúru oznámenie o ukončení objasňovania priestupku podľa § 49 ods. 1 písm. e) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, ktorých ukončenie objasňovania bude realizované podľa § 60 ods. 3 písm. c) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch z dôvodu, že ide o trestný čin.

IV. Vyšetrovanie (skrátene vyšetrovanie) o trestných činoch

Trestný zákon neupravuje samostatnú skutkovú podstatu trestného činu domáceho násillia. Konanie páchatel'a môže byť posúdené ako niektorý z trestných činov uvedených v osobitnej časti Trestného zákona, najmä ako trestný čin :

- úkladná vražda podľa § 144 Trestného zákona,
- vražda podľa § 145 Trestného zákona,
- zabitie podľa § 147 a § 148 Trestného zákona,
- usmrtenie podľa § 149 Trestného zákona,
- účasť na samovražde podľa § 154 Trestného zákona,
- ublíženie na zdraví podľa § 155 až § 158 Trestného zákona,
- pozbavenie osobnej slobody podľa § 182 Trestného zákona,
- obmedzovanie osobnej slobody podľa § 183 Trestného zákona,
- obmedzovanie slobody pobytu podľa § 184 Trestného zákona,
- lúpež podľa § 188 Trestného zákona,
- vydieranie podľa § 189 Trestného zákona,
- nátlak podľa § 192 Trestného zákona,
- porušovanie domovej slobody podľa § 194 Trestného zákona,
- znásilnenie podľa § 199 Trestného zákona,
- sexuálne násillie podľa § 200 Trestného zákona,
- sexuálne zneužívanie podľa § 201, § 202 Trestného zákona,
- týranie blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona,
- násillie proti skupine obyvateľ'ov podľa § 359 Trestného zákona,
- nebezpečné vyhrážanie podľa § 360 Trestného zákona,
- nebezpečné prenasledovanie podľa § 360a Trestného zákona,

ak bol takýto trestný čin spáchaný na blízkej osobe podľa § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona. Blízkou osobou sa rozumie osoba podľa § 127 ods. 4 a 5 Trestného zákona. Uvedenú skupinu trestných činov označujeme ako trestné činy spáchané v súvislosti s domácim násillím.

Ustanovenie trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona je vo vzťahu špeciality k ostatným vyššie uvedeným trestným činom.____

Ak na základe zistených skutočností je dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, operačné stredisko vyšle na miesto činu výjazdovú skupinu, ktorá postupuje podľa štvrtej časti nariadenia ministra vnútra Slovenskej republiky č. 175/2010 o vymedzení príslušnosti útvarov Policajného zboru a útvarov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky pri odhaľovaní trestných činov, pri zisťovaní ich páchatel'ov a o postupe v trestnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „nariadenie č.175/2010“).

V prípade potreby policajt vykoná úkony podľa Trestného poriadku, a to zaist'ovacie úkony (§ 85, § 86 zadržanie, § 89 vydanie veci, § 99 domová prehliadka, § 101 prehliadka iných priestorov a pozemkov, § 102 osobná prehliadka, § 103 vstup do obydllia, iných priestorov a na pozemok), neodkladné úkony (ich vykonanie vzhľadom na nebezpečenstvo zmarenia alebo zničenia neznesie z hľadiska účelu trestného konania odklad na čas, kým sa začne trestné stíhanie) a neopakovateľné úkony (úkony, ktoré v ďalšom konaní už nemožno vykonať), vyhl'adá a zaistí stopy.

Počiatočnými úkonmi pri trestnom čine súvisiacom s domácim násilím sú spravidla výsluch oznamovateľa, prehliadka tela poškodeného a podozrivého, ak to povaha veci vyžaduje aj obhliadka miesta činu a zadržanie osoby podozrivej zo spáchania trestného činu.

Ak poškodený vykazuje známky poruchy zdravia policajt v prvom rade zabezpečí poskytnutie pomoci, privolá záchrannú zdravotnú službu a zabezpečí lekársku správu, pre účely trestného konania.

V prípade poškodenej osoby, ktorá v dôsledku domáceho násillia utrpela zranenia, prípadne bola sexuálne zneužitá alebo znásilnená, je potrebné vykonať prehliadku tela a prehliadku šatstva, z ktorého sa zaisťujú biologické stopy (spermie, krv, sliny), prípadne sa zaisťí celý odev. Prehliadka tela je zameraná na stopy po násillí na tele (hematómy, odreniny, ranky, prítomnosť spermií v pošve a pod).

Obhliadka miesta činu má podstatný význam pri niektorých druhoch trestných činov súvisiacich s domácim násillím (napr. pri trestnom čine vraždy, znásilnenia, sexuálneho násillia, pohlavného zneužívania a ublíženia na zdraví), pri ktorých môžu byť na mieste činu zistené a zaistené stopy.

Ďalšie úkony vo vyšetrovaní sú najčastejšie výsluch oznamovateľa, poškodeného, svedkov atď. (dokazovanie a ďalšie dôkazné prostriedky upravujú § 119 až § 161 Trestného poriadku).

Obsah a rozsah dokazovania je vymedzený v ustanovení § 119 ods. 1 Trestného poriadku. V niektorých prípadoch je potrebné objasniť aj ďalšie okolnosti týkajúce sa rodinného života poškodeného a obvineného, ich partnerských vzťahov, zvykov, psychického stavu, sexuálneho života, genézu spolužitia, príčiny zmeny správania a agresivity obvineného, dôvody oneskoreného oznámenia trestného činu, prípadne motív zinscenovaného trestného činu a vierohodnosť výpovedí.

Osobitnú pozornosť je potrebné venovať výsluchu, ktorý býva často jediným dôkazom.

Vo výsluchu poškodeného je potrebné sa zamerať najmä na nasledujúce skutočnosti a okolnosti:

- *osobné a rodinné pomery poškodeného, kedy začali nezhody medzi poškodeným a podozrivým/obvineným*
- *čo bolo dôvodom zmeny správania a nástupu agresie,*
- *či a v akej miere podozrivý/obvinený požíval alebo požíva návykové látky,*
- *ako sa zmenilo správanie podozrivého/obvineného k poškodenému, akou formou sa prejavovalo fyzické, psychické a iné násillie, podrobný popis násillného konania, popis zranení, či má aj v súčasnej dobe zranenia, alebo stopy po zraneniach, či vyhľadal lekárske ošetrovanie, ak nie z akého dôvodu, či násillie malo vplyv na obvyklý spôsob života (PN, dovolenka, strata zamestnania a pod.),*
- *či oznamoval na polícii napadnutie zo strany podozrivého/obvineného,*
- *ako voči poškodenému podozrivý/obvinený pácha ekonomické násillie, napr. obmedzuje ho v prístupe k spoločnému majetku, neposkytuje mu financie na vedenie domácnosti, zakazuje mu pracovať, je potrebné popísať obdobie, mieru násillia, dôsledky,*
- *či boli prítomné pri páchaní násillia deti, prípadne iné osoby,*
- *kedy a komu sa o páchanom násillí poškodený zdôveril,*

- ak došlo k znásilneniu alebo sexuálnemu násiliu, popísať ako k nim došlo, akým spôsobom sa poškodený bránil, aké stopy násilia ostali na tele poškodeného, aké stopy po jeho obrane mohli ostať na tele alebo odevu podozrivého/obvineného,
- aký odev mal v čase útoku na sebe, kde sa odev nachádza a či je v pôvodnom stave,
- v prípade vydierania presne popísať jeho priebeh, účinky, či a komu sa s touto vecou poškodený zdôveril,
- či boli obeťou násilia aj deti, či bol poškodený svedkom takéhoto násilia, popis a následky konania voči nim,
- či boli deti na lekárskom vyšetrení, aký je ich momentálny fyzický a psychický stav,
- či a kde oznamoval poškodený násilie páchané podozrivým/obvineným na deťoch,
- či boli obeťami násilia aj iné osoby, či bol poškodený svedkom takéhoto násilia, popis a následky konania voči nim.

Osobitne citlivo je potrebné postupovať pri výsluchu dieťaťa. Taktika výsluchu vyžaduje predovšetkým rešpektovanie veku a individuálnych osobitostí duševnej, sociálnej a telesnej zrelosti. Zároveň treba mať na pamäti, že deti majú schopnosť zapíňať medzery v pamäti vlastnou obrazotvornosťou, sú ľahko ovplyvniteľné a schopné prispôbovať svoje odpovede tomu, čo počuli od iných.

Dôležité je, aby dieťa nadobudlo dôveru voči vypočúvajúcemú a spolupracovalo s ním.

Veľmi dôležitý je aj výber prostredia, v ktorom sa výsluch vykonáva. Treba mať na pamäti, že nezvyklosť a neadekvátnosť prostredia môže mať negatívny vplyv na dieťa. U dieťaťa je vhodným prostredím priestor, v ktorom sa cíti príjemne a bezpečne.

Pri výsluchu dieťaťa policajt postupuje dôsledne podľa § 135 Trestného poriadku.

Pri výsluchu dieťaťa, ktoré je obeťou domáceho násilia je potrebné sa zamerať najmä na nasledujúce skutočnosti a okolnosti:

- ako sa k nemu správajú rodičia,
- či ho trestajú, ak áno, ktorý z rodičov a ako,
- ak ho trestá otec/matka ako mu ubližuje a či o tom vedia rodinní príslušníci a ako na to reagujú,
- kedy mu otec/matka začal ubližovať a akým spôsobom,
- či sa niekomu zdôverilo,
- aké násilie voči nemu otec/matka používa a kedy sa tak stalo naposledy,
- ak ho otec/matka núti žobrať, nech popíše akým spôsobom,
- ak mu otec/matka nechce dávať jesť, šatiť ho, ako často býva hladný, ako často mu kupujú oblečenie, resp. odkiaľ dostáva stravu alebo oblečenie,
- ak sa mu otec/matka vyhráža, akým spôsobom,
- ak ho otec/matka núti ťažko pracovať, akým spôsobom a čo musí robiť,
- ak mu otec/matka dáva piť alkoholické nápoje, ponúka iné návykové látky alebo cigarety, uviesť podrobné okolnosti, najmä kto, čo, kedy, ako často, v akom rozsahu a v akej situácii mu ponúkol, ako na ponuku dieťa reagovalo, vzťah dieťaťa k takýmto látkam a ich dostupnosť v rámci rodiny, reakcie rodičov na užívanie alkoholických nápojov návykových látok alebo cigariet dieťaťom,
- ako sa správa otec/matka k jeho súrodencom,
- ak sa otec/matka dopúšťa násilia aj voči jeho súrodencov, čo o tom vie povedať,

- *ak sa voči dieťaťu dopúšťa domáceho násilia súrodenec alebo iný rodinný príslušník, otázky je potrebné zamerať obdobne ako pri domácom násilí páchanom rodičom.*

Pri výsluchu dieťaťa ako svedka domáceho násilia je potrebné sa zamerať najmä na nasledujúce skutočnosti a okolnosti:

- *aké sú vzťahy medzi matkou a otcom,*
- *vzťah rodičov k nemu a jeho súrodencom,*
- *ak bolo svedkom fyzického napadnutia jedného rodiča tým druhým, kedy sa tak stalo a ako sa to odohrávalo,*
- *ako často dochádza medzi rodičmi k hádkam, bitke, čo sa vtedy deje,*
- *ako prebiehala roztržka, ktorej bol svedkom, čo robil otec, čo robila matka,*
- *ako sa po roztržke k nemu rodičia správali, čo mu hovorili,*
- *ak jeden z rodičov bráni tomu druhému vychádzať z domu, čo o tom vie,*
- *ak sa jeden z rodičov vyhráža tomu druhému, čo o tom vie,*
- *ak je páchané domáce násilie aj voči jeho súrodencom, otázky sa kladú podľa formy domáceho násilia.*

Pri výsluchu obvineného je potrebné sa zamerať najmä na nasledujúce skutočnosti a okolnosti:

- *kedy začali nezhody medzi obvineným a poškodeným, ako sa vyvíjali, čo bolo ich dôvodom,*
- *či a v akej miere obvinený požíval alebo požíva alkohol alebo iné návykové látky, či bol liečený na psychiatrii, na protialkoholickom liečení,*
- *čo bolo motívom jeho agresívneho správania voči poškodenému a akou formou prejavoval fyzické, psychické, príp. iné násilie,*
- *podrobný popis fyzického násilia spôsobovaného poškodenému,*
- *či bránil poškodenému vo voľnom pohybe, v nakladaní s finančnými prostriedkami,*
- *či boli prítomné ďalšie osoby pri násilí poškodeného,*
- *reakcie ostatných členov rodiny na násilie,*
- *či obvinený používal násilie voči deťom, akým spôsobom a čo bolo motívom jeho konania,*
- *reakcie partnera na násilie páchané voči deťom,*
- *ak došlo k znásilneniu alebo sexuálnemu násiliu, akým spôsobom obvinený poškodeného napadol, akým spôsobom sa poškodený bránil,*
- *aké stopy násilia podľa obvineného zanechal na tele poškodeného, aké stopy po jeho obrane mohli ostať na jeho tele a odevy,*
- *ako sa správal po znásilnení (sexuálnom násilí) obvinený a ako poškodený,*
- *či niekomu povedal o násilí vykonanom na poškodenom,*
- *akým spôsobom poškodeného vydieral, motív vydierania, jeho reakcia,*
- *aké je jeho sexuálne spolužitie s partnerom,*
- *čo ho viedlo k sexuálnemu zneužívaniu dieťaťa, aké mal sexuálne predstavy,*
- *aká bola reakcia dieťaťa na sexuálne zneužívanie,*
- *akým spôsobom zatajoval sexuálne zneužívanie dieťaťa, čo mu sľuboval, čím sa mu vyhrážal.*

Niektoré osobitosti v procese dokazovania vyplývajú zo samotného charakteru skutku, ako aj zo skutočnosti, že jediným priamym svedkom trestného činu býva väčšinou len samotná

obet' a medzi obeťou a obvineným existuje blízky vzťah. Preto je potrebné zabezpečiť aj iné dôkazy potrebné na objasnenie skutku v rozsahu potrebnom na posúdenie prípadu a to najmä:

- výsluch svedkov žijúcich s obvineným a obeťou v spoločnej domácnosti, ostatných príbuzných, kolegov obvineného a obeť, susedov, starostu obce, priateľov a známych, s ktorými sa pravidelne stretávajú,
- v prípade potreby vykonať výsluch policajtov, ktorí preverovali oznámenie resp. riešili predchádzajúce domáce incidenty,
- v prípade potreby vypočuť ošetrojúcich lekárov poškodeného resp. obvineného za podmienok stanovených v § 129 Trestného poriadku,
- obstaráť listinné dôkazy, vzťahujúce sa k predchádzajúcim prípadom (priestupkové spisy, trestné spisy),
- v prípadoch násilia voči deťom vypočuť ako svedkov pedagogických pracovníkov, zamestnancov orgánov sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktorí vykonávali v rodine dohľad, ako aj detských lekárov, do starostlivosti ktorých deti patrili, v prípade potreby zvážiť výsluchy rovesníkov, spolužiakov dieťaťa,
- v prípade závažných rozporov vo výpovediach obvineného, poškodeného alebo svedkov možno vykonať konfrontáciu. Pri konfrontácii policajt dôsledne postupuje podľa § 125 Trestného poriadku,
- vykonať vyšetrovanie duševného stavu obvineného za účelom posúdenia jeho trestnoprávnej zodpovednosti, závislosti na návykových látkach, ako aj sexuálnej stránky jeho osobnosti a z toho vyplývajúcej potreby uloženia ochranného psychiatrického, protialkoholického (protitoxikomaničského), prípadne sexuologického liečenia,
- vykonať znalecké dokazovanie z odvetvia psychológie na posúdenie celkovej osobnostnej štruktúry a povahových rysov obvineného, najmä z hľadiska jeho sklonov k agresivite a prejavom násilia,
- vykonať znalecké dokazovanie vyšetrovaním duševného stavu poškodeného,
- v prípade, že obeťou domáceho násilia je dieťa, psychologické a v prípade potreby aj psychiatrické vyšetrovanie, za účelom posúdenia negatívneho dopadu na psychický vývoj dieťaťa, potreby odbornej psychoterapeutickej pomoci, prípadne nariadenia ústavnej výchovy,
- s cieľom objektivizácie vykonaných dôkazov vykonať znalecké dokazovanie vyšetrovaním duševného stavu svedka, a to nielen v prípade detí, ale aj v prípade podozrenia z prítomnosti duševnej poruchy ako následku konania obvineného.

Odborné vyjadrenia, a znalecké posudky tvoria významnú skupinu dôkazov. Ak sú na objasnenie skutočností dôležitých pre trestné konanie potrebné odborné znalosti, požiada policajt o odborné vyjadrenie, alebo priberie znalca na podanie znaleckého posudku.

Úlohy, ktoré má znalec riešiť z hľadiska svojej odbornosti sa mu určujú v uznesení o pribratí znalca vo forme otázok. **Pri zadávaní otázok znalcovi je potrebné dbať na to, aby neboli kladené otázky nad rámec oprávnení znalca, alebo možností daného znaleckého odboru,** a preto je vhodné rozsah a obsah znaleckého dokazovania konzultovať tak so znalcom, ako aj s dozorujúcim prokurátorom.

Odporúčané otázky k podaniu znaleckého posudku z odboru psychológia na poškodeného:

- Posúdiť intelektové schopnosti a osobnostnú štruktúru poškodenej osoby.

- Či poškodená osoba je schopná správne vnímať, zapamätať si a reprodukovať vzniknuté javy a vonkajšie podnety vo všeobecnosti?
- Či poškodená osoba je schopná správne vnímať, zapamätať si a reprodukovať udalosti, ktoré prežila vo vzťahu k vyšetrovanej veci, ak nie, aké sú dôvody z psychologického hľadiska?
- Či poškodená osoba má sklony ku skresľovaniu vnímaných skutočností, k dopĺňaniu medzier v pamäti neskutočnými prvkami, či k prezentácii neskutočných, vymyslených dejov?
- Do akej miery je poškodená osoba sugestibilná, ovplyvniteľná a v akom smere?
- Aký bol vzťah poškodenej osoby k obvinenej osobe pred skutkom a v čase spáchania skutku? Ak nastali zmeny v tomto vzťahu, aké a čo bolo ich príčinou?
- Aký je z psychologického hľadiska aktuálny psychický stav poškodenej osoby a či tento stav a do akej miery môže súvisieť s konaním obvinenej osoby?
- Či znalec diagnostikoval zmeny v psychickom stave poškodenej osoby, ktoré sú v príčinnej súvislosti s konaním, ktoré je obvinenej osobe kladené za vinu a ak áno, aké a aká je ich prognóza?
- Či konaním, ktoré je obvinenej osobe kladené za vinu mohlo byť poškodenej osobe spôsobené psychické utrpenie, ak áno, akej miery?
- Iné zistenia znalca dôležité pre posúdenie veci.

Pribratie znalca z odvetvia psychiatria na poškodeného je dôvodné až vtedy, ak to buď odporučí znalec z odboru psychológia, alebo ak poškodený (alebo v prípade dieťaťa iná osoba) opisuje dôsledky týrania, ktoré by mohli byť symptómami duševného ochorenia.

Ak je potrebné vyšetriť duševný stav, poškodeného, obvineného a v niektorých prípadoch aj svedka v rámci dokazovania trestného činu súvisiaceho s domácim násilím priberie sa znalec z odboru zdravotníctvo odvetvie psychiatria.

Odporúčané otázky k podaniu znaleckého posudku z odvetvia psychiatria na poškodeného:

- Či poškodený trpí v súčasnosti duševnou poruchou, ak áno akou, a či táto mohla vzniknúť v príčinnej súvislosti s vyšetrovaným skutkom?
- Či zistená duševná porucha bola u poškodeného prítomná už v období, ktoré predchádzalo vyšetrovanému skutku?
- Či, a aký vplyv malo konanie obvineného v čase skutku na vznik duševnej poruchy?
- Ak poškodený trpí v súčasnosti nejakou duševnou poruchou, ktorej vznik nemá pôvod v psychotraumatizácii či, a aký vplyv na ňu malo konanie obvineného v čase skutku?
- V prípade, že sa na vzniku alebo zhoršení duševnej poruchy podieľalo okrem konania obvineného viac faktorov, ktoré a v akej miere sa uplatňovali?
- Na základe akých konkrétnych skutočností znalec usudzuje kauzálny vzťah vzniku alebo zhoršenia duševnej poruchy v súvislosti s konaním obvineného v čase skutku?
- Či je poškodený schopný chápať zmysel trestného konania v procesnom postavení svedka - poškodeného?

Zoznam znalcov z odboru zdravotníctvo a farmácia, s ktorými policajti v súčasnosti najčastejšie spolupracujú je uverejnený na intranetovej stránke odboru vyšetrovania úradu kriminálnej polície Prezídia Policajného zboru
<http://bratislava/lokality/ppz/ukp/ovys/Lists/Domce%20nsilie/AllItems.aspx>.

V. Možnosti zamedzenia ďalšiemu páchaniu domáceho násilia

Úlohou polície je účinne zasiahnuť proti páchatel'ovi domáceho násilia a obeti poskytnúť náležitú ochranu.

Podľa § 27a zákona o PZ je policajt oprávnený vykázat' zo spoločného obydlija osobu, u ktorej možno na základe zistených skutočností očakávať útok na život, zdravie, slobodu alebo zvlášť závažný útok na ľudskú dôstojnosť ohrozenej osoby najmä vzhľadom na predchádzajúce takéto útoky. Súčasťou vykázania zo spoločného obydlija je aj zákaz vstupu do spoločného obydlija počas 10 dní od vykázania. Počas vykázania zo spoločného obydlija je vykázaná osoba povinná nepribližovať sa k ohrozenej osobe na vzdialenosť menšiu ako 10 metrov. Vykázanie zo spoločného obydlija končí uplynutím 10 dní od vykázania zo spoločného obydlija ak nie je ustanovené inak. *Doručením návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 325 ods. 2 písm. e) písm. f) písm. h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „Civilný sporový poriadok“) na súd počas vykázania zo spoločného obydlija sa trvanie vykázania zo spoločného obydlija predlžuje až do nadobudnutia vykonateľnosti rozhodnutia súdu o tomto návrhu.*

Tento postup nie je viazaný na posúdenie veci ako priestupku alebo trestného činu. Policajt dôvody vykázania zo spoločného obydlija v prípadoch domáceho násilia zisťuje obligatórne. Ohrozenej osobe policajt poskytne v písomnej forme zoznam organizácií na pomoc poškodeným, vrátane služieb nimi poskytovaných.

Policajt je povinný poučiť ohrozenú osobu okrem iného aj o možnosti podať návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 325 ods. 2 písm. e) písm. f) písm. h) Civilného sporového poriadku.

Podľa § 348 ods. 1 písm. h) Trestného zákona sa dopustí trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia ten, kto marí alebo podstatne sťažuje výkon rozhodnutia súdu alebo iného orgánu verejnej moci tým, že sa dopustí závažného alebo opakovaného konania, aby zmaril vykázanie zo spoločného obydlija, vydané podľa osobitného predpisu alebo na základe neodkladného opatrenia súdu. Podľa písm. i) dopustí sa závažného alebo opakovaného konania, aby zmaril zákaz alebo obmedzenie kontaktu, vstupu alebo priblíženia sa vydané a osvedčené podľa osobitného predpisu alebo vydané na základe rozhodnutia súdu v civilnom procese.

Ak z trestného oznámenia, zo spisového materiálu alebo na základe inak zistených skutočností vyplýva, že možno očakávať útok na život, zdravie, slobodu alebo zvlášť závažný útok na ľudskú dôstojnosť osoby, policajt podľa povahy veci postupuje podľa čl. 28 ods. 6 nariadenia č.175/2010.

Osobu podozrivú zo spáchania trestného činu môže policajt zadržať (§ 85 Trestného poriadku), ak je tu niektorý z dôvodov väzby (§ 71 Trestného poriadku), aj keď proti nej doteraz nebolo vznesené obvinenie. Na zadržanie je potrebný predchádzajúci súhlas prokurátora. Bez takého súhlasu možno zadržanie vykonať len ak vec neznesie odklad a súhlas nemožno vopred dosiahnuť, najmä ak bola taká osoba pristihnutá pri trestnom čine, alebo zastihnutá na úteku.

Policajt, ktorý zadržanie vykonal, alebo ktorému bola odovzdaná zaistená osoba podľa osobitného zákona oznámi zadržanie prokurátorovi a spíše o ňom zápisnicu, v ktorej označí

miesto a čas zadržania alebo prevzatia takej osoby a bližšie okolnosti zadržania, dôvody a osobné údaje zadržanej osoby. Rovnopis zápisnice doručí bezodkladne prokurátorovi.

V prípade, že podozrenie nebude naďalej dôvodné alebo dôvody zadržania odpadnú prepustí zadržanú osobu písomným opatrením ihneď na slobodu.

Ak zadržanú osobu neprepustí na slobodu, vznesie jej obvinenie a vypočuje ju. Po výsluchu spis odovzdá prokurátorovi, aby ten mohol prípadne podať návrh na vzatie obvineného do väzby alebo na postup podľa § 204 ods. 1 Trestného poriadku.

Prokurátor môže podať návrh na súd na vzatie obvineného do väzby, alebo zadržanú osobu prepustí na slobodu písomným príkazom s primeraným odôvodnením.

Zadržanú osobu môže prepustiť na slobodu so súhlasom prokurátora písomným príkazom s primeraným odôvodnením aj policajt.

V prípade, že prokurátor nepodá návrh na vzatie do väzby alebo súd neakceptoval návrh prokurátora na vzatie do väzby a prepustil zadržanú osobu na slobodu, avšak nebezpečenstvo pre ohrozenú osobu stále trvá a na základe zistených skutočností možno očakávať útok na život, zdravie, slobodu alebo zvlášť závažný útok na jej ľudskú dôstojnosť, policajt zisťuje dôvody na postup podľa § 27a zákona o PZ.

Policajt je povinný informovať orgány sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately o situácii, ak sa na mieste nachádzajú nezaopatrované deti, aby bolo možné prijať potrebné opatrenia.

VI. Spolupráca s orgánmi sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, so záujmovými združeniami občanov a organizáciami na pomoc poškodeným.

Polícia spolupracuje pri svojej činnosti s orgánmi sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, inými štátnymi orgánmi, ktoré sú príslušné podľa osobitných predpisov chrániť práva a právom chránené záujmy dieťaťa, zariadeniami, obcami, vyššími územnými celkami, akreditovanými subjektmi, školami, školskými zariadeniami alebo poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti.

Všetky uvedené orgány, právnické osoby a fyzické osoby sú povinné poskytnúť dieťaťu okamžitú pomoc pri ochrane jeho života a zdravia, vykonať opatrenia na zabezpečenie jeho práv a právom chránených záujmov a to aj sprostredkovaním tejto pomoci.

Zástupcovia orgánov sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately musia veľmi zodpovedne pristupovať k prípadom, keď majú poznatky, z ktorých vyplýva podozrenie na domáce násilie páchané voči deťom a tieto bez meškania oznamovať polícii.

Okrem uvedeného vyšetrovanie trestnej činnosti súvisiacej s domácim násilím si vyžaduje spoluprácu so záujmovými združeniami občanov, pretože tieto môžu významnou mierou napomôcť nielen pri odhaľovaní, ale aj pri prevencii uvedenej trestnej činnosti.

Odborné, obslužné a ďalšie činnosti poskytované v jednotlivých zariadeniach sociálnych služieb stanovuje zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov.

Medzi odborné činnosti patrí podľa § 16 ods. d) pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, ktorá je zameraná najmä na poradenstvo pri vybavovaní úradných záležitostí, pomoc pri vybavovaní osobných dokladov, pri spisovaní a podávaní písomných podaní, vypisovaní tlačív, pri písomnej komunikácii v úradnom styku a vybavovaní iných vecí v záujme fyzickej osoby. Všetky tieto úkony sa vykonávajú so súhlasom plnoletej fyzickej osoby (§ 20). Táto činnosť predstavuje nástroj spolupráce polície a príslušného zariadenia sociálnych služieb v záujme klienta.

V súvislosti s obeťami domáceho násilia je táto odborná činnosť dostupná klientom využívajúcim nasledovné sociálne služby:

§ 24a Terénna sociálna služba krízovej intervencie § 24b Nízkoprahové
denné centrum § 24d Komunitné centrum § 26 Útulok
§ 29 Zariadenie núdzového bývania § 34 Zariadenie podporovaného
bývania.

V Slovenskej republike pôsobia mimovládne organizácie, ktoré sa venujú ochrane a pomoci obetiam domáceho násilia. Policajti pomáhajú pri sprostredkovaní kontaktu medzi obeťami a týmito organizáciami a to najmä poskytnutím informácií o organizáciách a službách nimi poskytovaných, ako aj kontaktov na tieto organizácie.

Zoznam mimovládnych organizácií na pomoc obetiam, s ktorými policajti v súčasnosti najčastejšie spolupracujú je uverejnený na intranetovej stránke odboru vyšetrovania úradu kriminálnej polície Prezídia Policajného zboru
<http://bratislava/lokality/ppz/ukp/ovys/Lists/Domce%20nsilie/AllItems.aspx>.